

MAAELUMINISTEERIUM

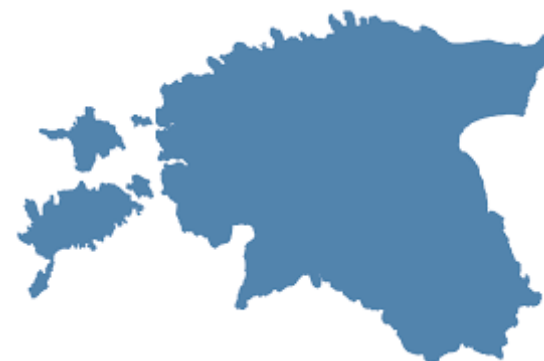
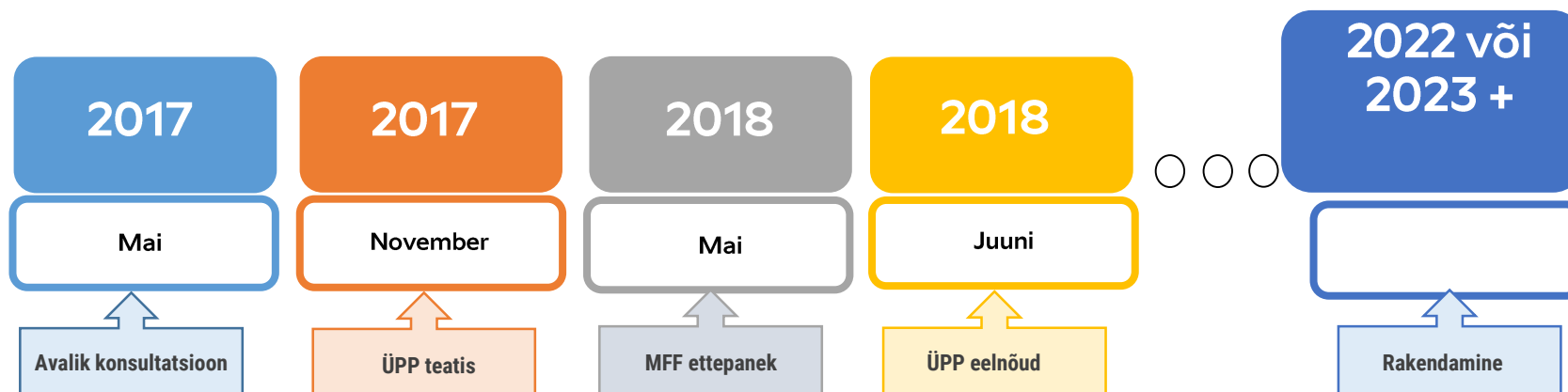
Mesilaste korjealadega seotud ÜPP keskkonnatoetused praegu ja uuel perioodil

14.11.2020

Linda Ajaots

Põllumajanduskeskkonna büroo

ÜPP reformiprotsess perioodiks 2021–2027

ÜPP 2021-2027 eesmärgid

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

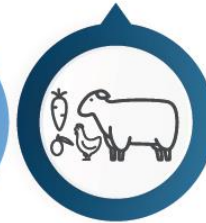
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

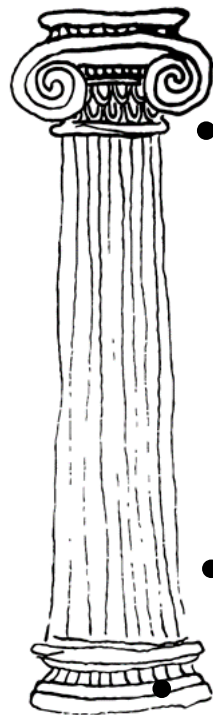
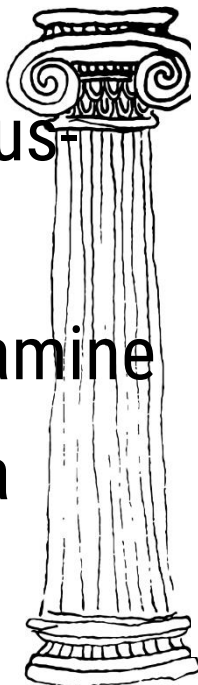
KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

ÜPP 2014-2020 ja keskkond

Otsetoetused:

Rohestamine

- põllumajandus
kultuuride
mitmekesisistamine
- püsirohumaa
säilitamine
- ökoalad

Maaelu poliitika:

- **Keskkonna- ja kliima-
meetme 7 alameedet**
- **Mahepõllumajanduse
toetus**
- **Natura 2000 toetused**
- **Loomade heaolu toetus**
  - Investeeringud,
nõuanne, teavitatus...

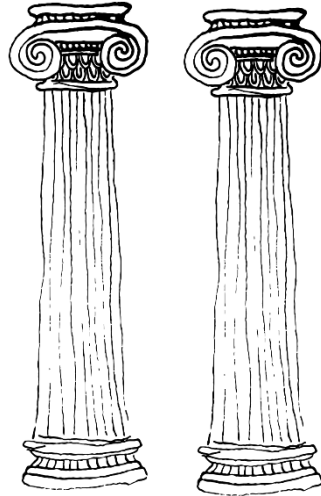
Nõuetele vastavus

ÜPP 2021-2027 ja keskkond

Otsetoetused:

- **Ökokavad**

Maaelu poliitika:

- **Keskkonna-, kliima- ja muud halduskohustused**
- **Natura 2000 toetused**
  - Investeeringud,

Nõuetele vastavus + rohestamine = tingimuslikkus

Sekkumisliigid

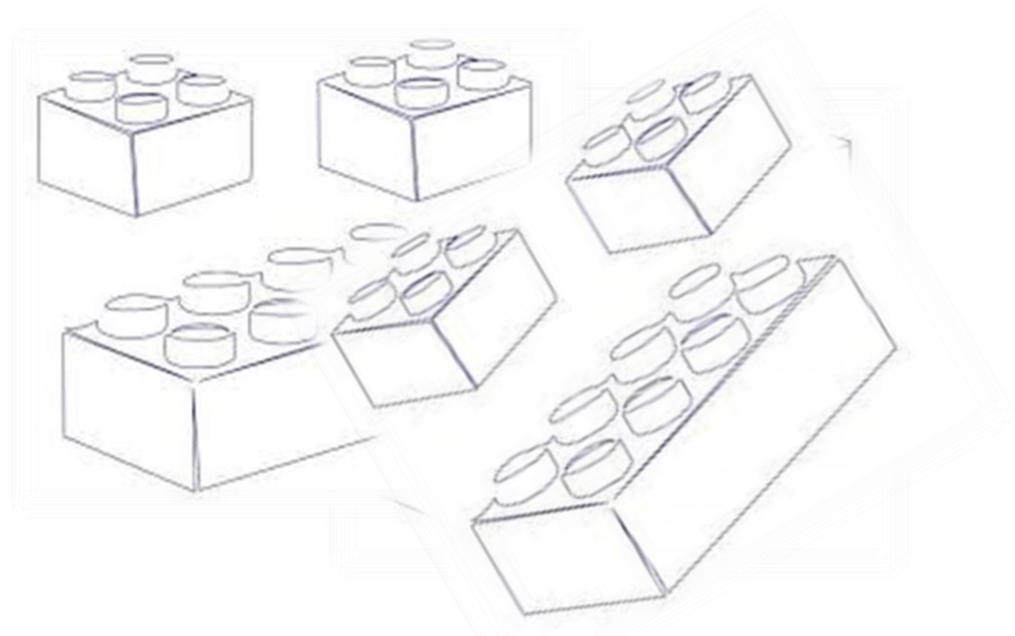
Otsetoetuste vormis rakendatavad sekkumisliigid (EAGF)	Sektoripõhised sekkumisliigid (EAGF)	Maaelu arengu sekkumisliigid (EAFRD)
<p>Tootmiskohustusega sidumata otsetoetused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks; - täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks; - täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele; - kliima- ja keskkonnakavad (nn ökokavad). <p>Tootmiskohustusega seotud otsetoetused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus; - puuvilla eritoetus. <p>(Alt: kindlasummaline toetus väikestele põllumajandustootjatele)</p>	<p>Tootjaorganisatsioonide rakenduskavad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeeringud; - teadustegevus ja katsetootmine; - mahepõllumajandus; - integreeritud tootmine; - kvaliteedikavade rakendamine; - müügiedendus ja teavitustegevus; - nõuandeteenused ja tehniline abi; - koolitus ja parimate tavade vahetamine; - ühisfondide loomine; jpm.	<ul style="list-style-type: none"> - keskkonna-, kliima- ja muud majandamiskohustused; - looduslikud ja muud pindalapõhised piirangud; - teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid; - investeeringud; - noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine ja põllumajandusettevõtlike stardiabi; - riskijuhtimismeetmed; - koostöö; - teadmiste vahetamine ja teave.

Roheline arhitektuur

Tingimuslikkus (kohustuslik „vundament“)

Kliima- ja keskkonnakavad ehk ökokavad (I samba toetuskeemid)

Keskkonna-, kliima- ja muud halduskohustused (II samba toetuskeemid)

Ökokavad (SKM artikkel 28)

Üheaastane I samba keskkonnatoetus, mille tegevus peab ületama asjakohaseid tingimuslikkuse nõudeid, asjakohaseid EL ja riigisiseseid nõudeid, põllumajandusmaa hooldamise tingimusi ning erinema II samba keskkonna- ja kliimakohustusest.

Keskkonna- ja kliimakoostused

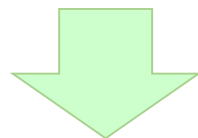
(SKM art 65)

Enamasti viie- kuni seitsmeaastane II samba keskkonnatoetus, mille tegevus peab ületama asjakohaseid tingimuslikkuse nõudeid, asjakohaseid EL ja riigisiseseid nõudeid, põllumajandusmaa hooldamise tingimusi ning erinema I samba ökokavadest.

KSMI mesilaste korjealade lisameede statistikas 2019 ja 2020

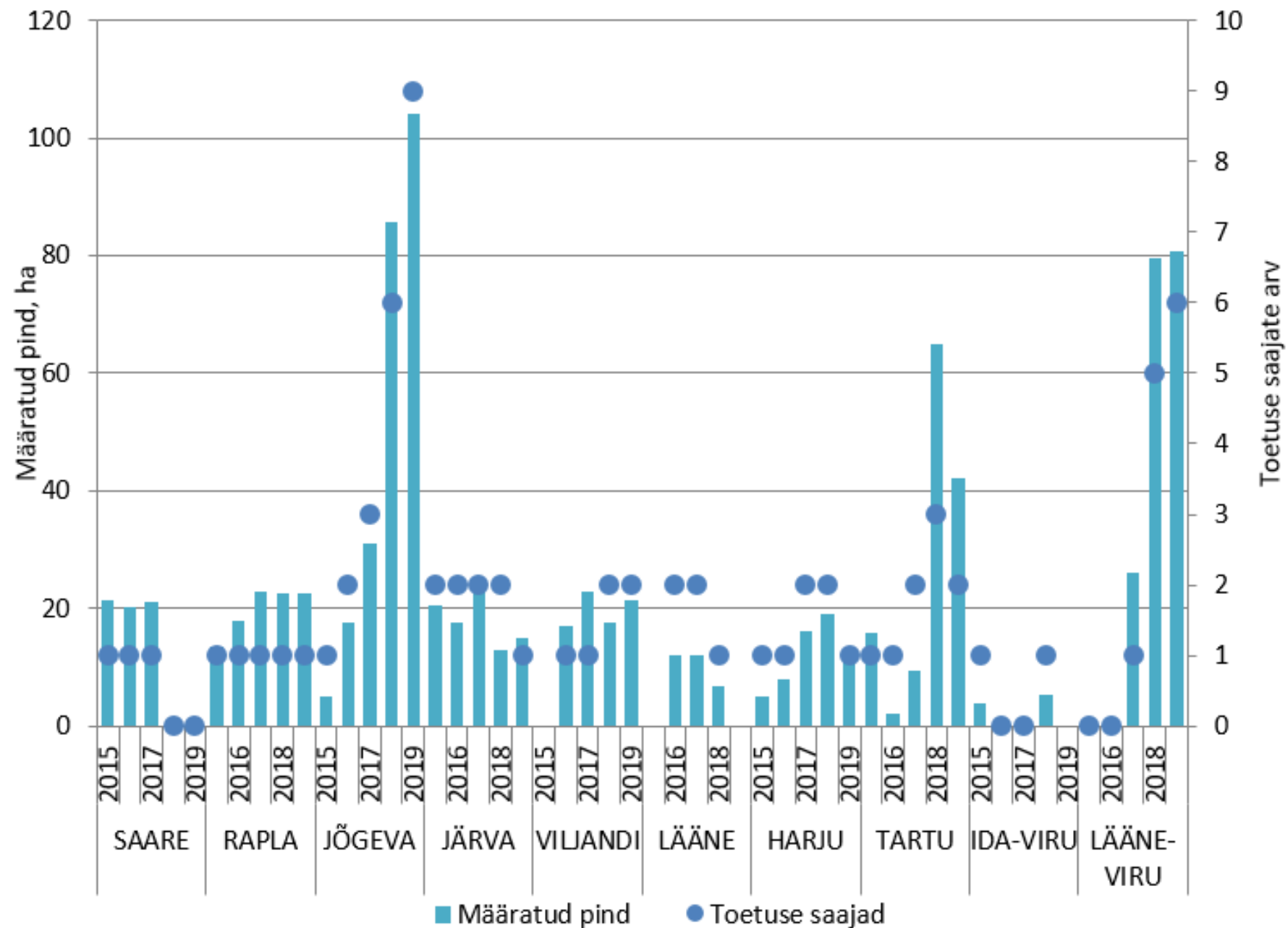
2019

23 toetuse saajat 298 hektaril, 650 mesilasperega
Nendest 5 mesinikud 147 mesilasperega

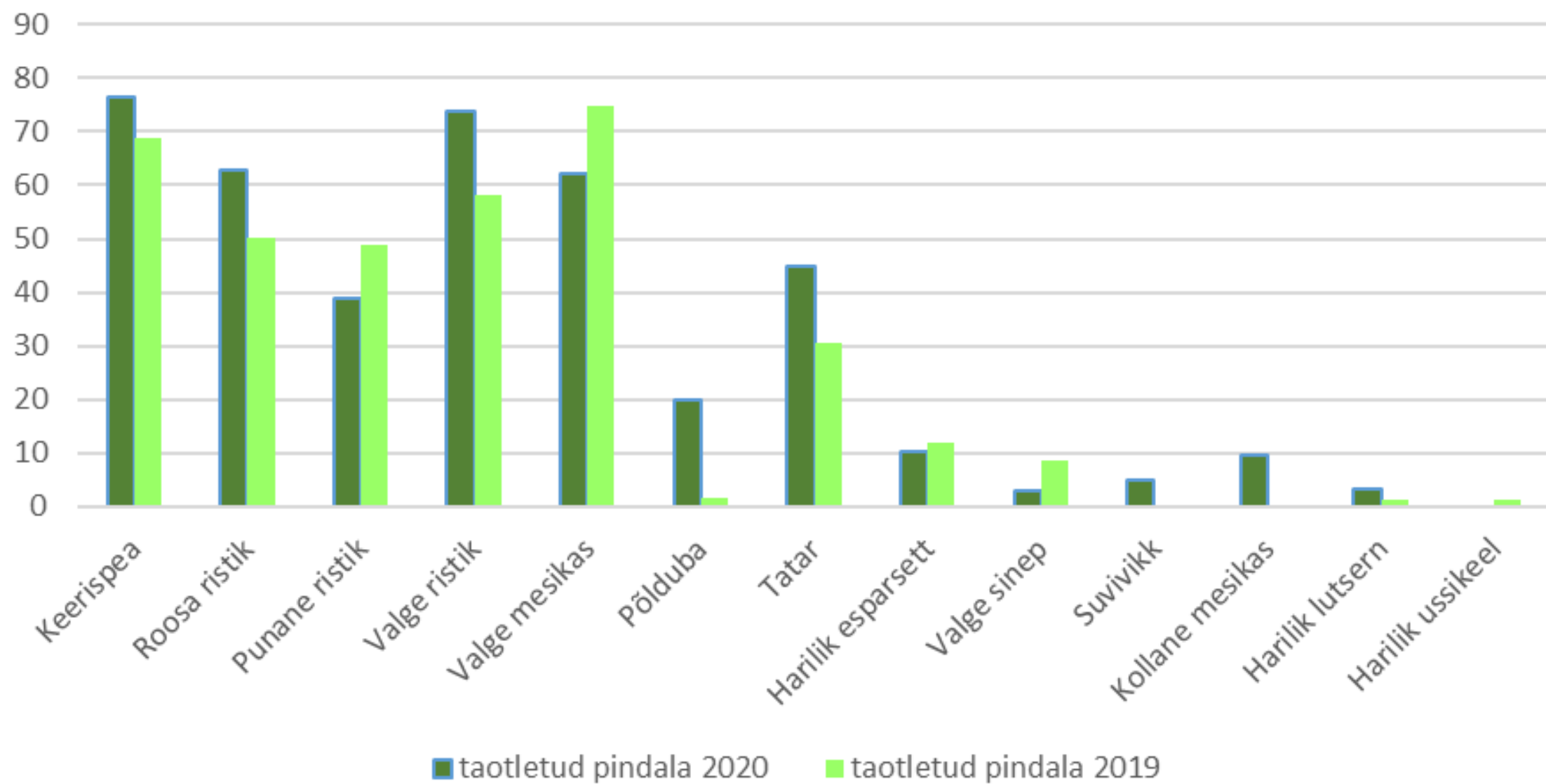
2020

24 taotlejat 410,20 hektarile 691 mesilasperega
Nendest 4 mesinikud 124 mesilasperega

KSM mesilaste lisategevuse toetuse saajate arv ja määratud pind maakonniti aastatel 2015-2019 (PRIA, 12.02.2020 andmetel)

Korjekultuuride pindala 2019 ja 2020

Mesilaste korjealadega seotud ÜPP keskkonnatoetused praegu ja uuel perioodil

PRAEGU

Mesilaste korjealade rajamise lisategevus

2.sammas, art 65, KSMi lisameede

Glüfosaadi piirang

Korjeala kaugus tarudest 200m

Vähemalt kolm korjetaime liiki

Puhaskultuurid

UUEL PERIOODIL

Tolmeldajate tugialad

1.Sammas, art 28, ökokava

Keemiliste taimekaitsevahendite keeld

Tugiala kaugus tarudest 500m

Vähemalt kolm korjetaime liiki, saab

kasutada seguna

Puhverribade ökokava

Ökokava soodustab keskkonda sattuvate taimekaitsevahendite, väetiste ja kattuvuse vähenemist maa harimisel.

- Toetust antakse 2 kuni 6 meetri laiuse rohumaariba kohta, mis on rajatud tava- ja mahepõllu vahele põllumaale ja mis ei ületa 5% põllu pindalast.
- Rohumaariba ei saa rajada rohumaale.
- Rohumaaribal ei kasutata taimekaitsevahendeid ega väetisi.
- Rohumaariba arvatakse toetusõigusliku põllu pinna hulka.
- Rohumaariba peab olema rajatud hiljemalt kohustuseaasta 15. juuniks.
- Kui rohumaariba rajamisel on olemasolev rohukamarat moodustavate püsitaimedega rohumaariba vähemalt ühe meetri laiune, võib taotleja jätta ülejäänud servaosa sellest põllumaast sööti.

Tolmeldajate tugiala ökokava

Ökokava eesmärk on põllumajandusmaastikel tolmeldajate arvukuse ja liigirikkuse säilimist soodustavate majandamispraktikate ja agrotehnoloogiate rakendamine.

- Mesilaste tugialal kasvatatakse vähemalt kolme meetme määruse lisas nimetatud taimeliiki (edaspidi korjetaim) (va erandid, näiteks kui taotleja näitab rapsi/rüpsi kasvatamist 1 km lähipiirkonnas, siis on vaja kaks korjekultuuri).
- Taotlejal on tugiala läheduses vähemalt kümme PRIA-s registreeritud mesilasperet või lepe mesinikuga vähemalt kümne mesilaspere paiknemise kohta.
- Korjetaimede põllukompleks (korjekonveier) või korjetaimede segu põld rajatakse määruse lisas nimetatud taimeliikidega, mis taotluse esitamise aastal õitsevad.
- Kui rajatakse korjekonveier, siis kolmest peamisest korjetaime liigist väikseima liigi kogupindala ei tohi olla alla 20 protsendi määratletud tugiala kogupindalast. Korjetaimedele on lubatud allakülvid.
- Segu kasutamisel peab segu koosnema vähemalt kolmest korjekultuurist, mis moodustavad kasvamisel üle 50% taimikust.
- Mesilaste tugialal ei ole lubatud kasutada keemilisi taimekaitsevahendeid.

Ökoalade ökokava

Ökoala eesmärk on soodustatakse kliimat- ja keskkonnda säästvate põllumajandustavade kasutamist.

- Taotleja peab määratlema oma majapidamise toetusõiguslikust põllumaast x%ndi (nt. 10%) sööti jäetud maana (va mustkesa), millel ei toimu tootmist (niitmine, hekseldamine, loomade karjatamine) ning on keelatud kasutada keemilisi taimekaitsevahendeid;
- Taotleja peab määratlema oma majapidamise toetusõiguslikust põllumaast x%ndi (nt 10%) tingimuslikkuse HPK 9 raames säilitatavaid maastikuelemente, millel ei toimu tootmist ning millele on keelatud kasutatada keemilisi taimekaitsevahendeid;
- Taotleja peab määratlema oma majapidamise toetusõiguslikust põllumaast x%ndi (nt 10%) olemasolevaid rohumaaribasid või rajama mitmeliigilistest kultuuridest koosnevaid rohumaaribasid (nt kõrreliste-heintaimede segu), millel ei toimu tootmist ning on keelatud kasutada keemilisi taimekaitsevahendeid. Rohumaaribadele kehtestatakse minimaalne laius nt vähemalt 6 meetrit;
- Taotleja peab määratlema oma majapidamise toetusõiguslikust põllumaast x%ndi (nt 10%) lämmastikku siduvate kultuuride kasvualana. Lämmastikku siduvat põllumajanduskultuuri kasvatatakse ökoalana määratletud põllumaal puhaskultuurina või tingimusel, et lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri osakaal taimikus on üle 50 protsendi, segus teiste põllumajanduskultuuridega (sh haljasväetiseks kasvatatavad kultuurid). Nimetatud aladel on keelatud kasutada keemilisi taimekaitsevahendeid, kuid lubatud on saagikoristus.

Ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal ökokava

Ökokava eesmärk on toetada mitmekesisist põllumajandusmaastikku eesmärgiga tagada põllumaal põllukahjurite looduslikud vaenlased.

- Toetuse saajad on kõik, kes on õigustatud saama on õigustatud saama põhisissetulekutoetust.
- Toetusega hõlmatud põllumaa peab asuma PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris.
- Toetuse maksmise aluseks on andmekiht, mis näitab, kui suures ulatuses on põllumaa ökosüsteemiteenustega kaetud.
- +...% põllumaale makstavast ÜPT summast, kui põllumaa on kaetud vähemalt 60% või vähemalt 90% põllukahjurite looduslike vaenlaste soodustamise ökosüsteemiteenustega

Mahepõllumajanduse ökokava

Ökokava eesmärk on arendada mahepõllumajandusega tegelemist.

- Toetust antakse mahepõllumajandusega tegelevatele ettevõtjatele ning toetuse maksmise aluseks on nende mahepõllumajanduslikus kasutuses oleva põllumajandusmaa pind.
- Toetuse saaja täidab kogu kohustuseperioodi kestel mahepõllumajanduslikul maal mahepõllumajandusliku taimekasvatuse ja mahepõllumajanduslike loomade puhul mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõudeid.
- Toetuse saaja on FIE või juriidiline isik, kes tegeleb põllumajandustootmisega ja kelle ettevõtte on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud.
- Taotlejal ei ole mahepõllumajandusele ülemineku toetuse kohustust.
- Taotlejal peab olema vähemalt 1 ha põllumajandusmaad.
- Taotleja täidab tingimuslikkuse nõudeid.

Väärtusliku püsirohuma saäilitamine

Sekkumise eesmärk on väärtustada püsirohumaids, kus on kujunenud või säilinud looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused liigirikkuseks.

- Sekkumise eesmärk on väärtustada püsirohumaids, kus on kujunenud või säilinud looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused liigirikkuseks.
- Toetusega suunatakse rohumaids hoidma rohukamaras.
- Keelatud on mineraalväetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine.
- Heksli ja niite mahajätmine pole lubatud.
- Taotleja peab osalema koolitusel üks kord kohustuseperioodi jooksul.
- Toetust makstakse püsirohumaids kohta, mis on ekspertide poolt hinnatud väärtuslikuks või potentsiaalselt väärtuslikuks püsirohumaids.

Rohelepe (dets 2019) on strateegia EL kestlikuks majanduskasvuks

- EL majandus peab muutuma tänapäevaseks, ressursitõhusaks ja konkurentsivõimeliseks, kus
  - 2050. aastaks puudub kasvuhoonegaaside netoheide
    - majanduskasv on lahutatud ressursikasutusest
    - mitte kedagi ega ühtki piirkonda ei jäeta kõrvale.
- kliima- ja keskkonnaprobleemid kõikides poliitikavaldkondades tuleks muuta võimalusteks
- üleminek kliimaneutraalseks peaks olema kõikide jaoks õiglane
- ressursside tõhusam kasutamine liikumisel ringmajanduse suunas
- bioloogilise mitmekesisuse taastamine ja saaste vähendamine

Roheleppe raamistikus:

- Ettepanek Euroopa kliimaseaduse kohta, et tagada aastaks 2050 EL kliimaneutraalsus, sh 2030 ambitsiooni suurendamine
- Euroopa tööstusstrateegia ehk tulevikukindla majanduse kava vastuvõtmine
- Ettepanek võtta vastu ELi ringmajanduse loomise tegevuskava, milles keskendutakse ressursside säästvale kasutamisele
- ELi energiasüsteemide lõimimise strateegia ja vesinikustrateegia, mis näitavad teed täielikult dekarboniseeritud ning tõhusama ja paremini ühendatud energiasektori poole.
- **Strateegia Talust taldrikule, mille eesmärk on muuta meie toidusüsteemid kestlikumaks**
- **ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia, mille eesmärk on kaitsta meie planeedi loodusvarasid**

Talustaldrikule on Euroopa roheline kokkuleppe keskmes olev strateegiline suunisdokument

...mis keskendub tarbijate, tootjate, kliima ja keskkonnale sobiliku toidusüsteemi ülesehitamisele kogu ahelas:

- kestlik toidutootmine
- kestlikud toiduainete töötlemise, hulgi- ja jaemüügi, majutus- ja toitlustusteenused
- kestlikult toodetud toidu tarbimise edendamine ning tervislikule ja kestlikule toitumisele üleminek
- toidukao ja toidujäätmete tekke vähendamine

Strateegiaga on kaasas täpsem tegevuskava 27 tegevusega, et soovitud eesmäärke saavutada.

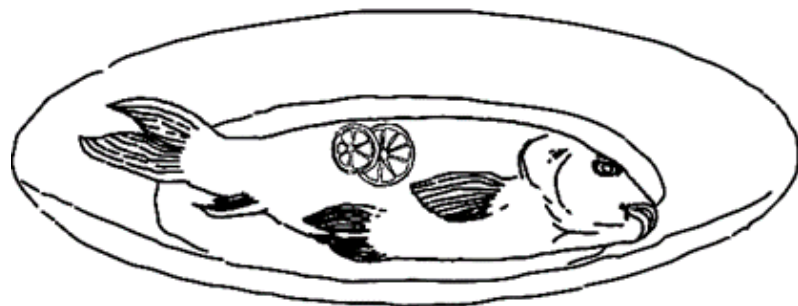
Selleks on vaja tagada:

- .. tugevam ja vastupidavam toidusüsteem.
- ..uus lähenemisviis toidu kestlikkusele.
- .. vähendada sõltuvust keemilistest ainetest, pöörata negatiivsed trendid positiivseks.
- ..tagada sektori asjakohane panus kliimaneutraalsuse saavutamisse.
- ..muuta tarbimisharjumusi ja vähendada toidu raiskamist.

Elurikkuse strateegia on samuti üks Euroopa rohelse kokkuleppe strateegiline suunisdokument

... mis maakasutust ja põllumajandussektorit mõjutab enamgi kui Talust taldrikule

Konkreetsed eesmärgid

Vähemalt 10 % põllumajandusmaast peavad moodustama **mitmekesised maastikuelemendid ja maa-alad**.

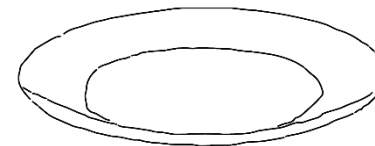
Vähendada **taimekaitsevahendite** kasutamist ja seotud riske 50% võrra ning vähendada ohtlikumate taimekaitsevahendite kasutamist 50% võrra.

Vähendada **toitainete kadu** vähemalt 50% võrra, mis toob omakorda kaasa väetise vähenemise 20% võrra 2030. aastaks

Talustaldrikule strateegiat rakendatakse tihedas kooskõlas teiste rohelise kokkuleppe elementidega, milleks on eelkõige elurikkuse strateegia aastani 2030, ringmajanduse uue tegevuskava ja nullsaaste eesmärgid.

Komisjon vaatab strateegia läbi 2023. aasta keskel, et hinnata, kas võetud meetmed on eesmärkide saavutamiseks piisavad või on vaja täiendavaid meetmeid.

Juuni lõpus toimus konsultatsioon sektori esindusorganisatsioonidega. Eesti seisukohad kiideti VVs heaks
8. oktoobril 2020

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!